

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

DECLARAȚII LINIȘTITOARE ȘI INCURAJATOARE

Am așteptat cu multă nerăbdare instalarea d-lui ministru Dr Ghiță Pop la departamentul Cultelor și Artelor, și mai ales declarațiile D-sale cu acest prilej solemn.

Mărturisim că am rămas întru toate satisfăcuți de atitudinea pe care D-sa a luat-o față de problemele religioase dela ordinea zilei și în genere față de Biserică.

Iată câteva părți din cuvântarea rostită de d. ministru Gh. Pop la instalare :

„Prin acordul intervenit între cele 4 partide s'a constituit actualul guvern și astfel Ministerul Cultelor și Artelor a fost reînființat.

„Prin această măsură se accentuează odată mai mult, marea importanță a Bisericii în viața Statului românesc.

„Trebue să afirm că este inexact că știința, propriu zisă, poate depăși știința religioasă.

„Atunci, când credința în Dumnezeu primează, se înfăptuesc adevăratele creații. De aceea îmi pare bine, că Ministerul Cultelor și Artelor reînființat poate sprijini cu mai mult succes o răspândire, în rândurile poporului nostru, a științei religioase.

„O cultură solidă nu se poate întemeia decât pe credința în Dumnezeu și pe moralitatea idealului religios.

„Marile culturi apusene, dintre care voi sublinia pe cea spaniolă, franceză, engleză, italiană și chiar aceia a Germaniei, nu au putut cunoaște o formă recunoscută, fără importantul rol al Bisericii în viața Statelor respective.

„Tânăra cultură românească nu poate fi, așa dar, nici ea lipsită de Biserică.

„Nu putem uita că primele scrieri culturale românești, au fost scrierile bisericești.

„Sper că în viitor, ca și în trecut, educația noastră culturală se va face tot pe principiul învățaturii religioase.

„De altfel Partidul Național-Țărănesc, ale cărui preocupări sunt îndreptate spre țărănime,

clasa socială care este pătrunsă de cel mai puternic sentiment religios și animată de elementul folklor, nu poate decât să încurajeze principiile care stau la baza culturii religioase.

„Aceste principii sunt baza palatului culturii românești, ele reprezintă singura legitime a existenței noastre naționale.

„Astfel, România fiind un Stat național, cu un accentuat curent religios, nu poate să neglijeze Biserica...

„Am fost dureros impresionat, când o parte din clerul nostru s'a îndreptat anii trecuți spre concepții greșite.

„Revolverul — a continuat d. Pop — nu este o armă a spiritului creștin. El poate fi o armă pentru concepții de extremă, dar nicidecum pentru principiile unui popor creștin, religios, așa cum a fost și este poporul nostru. Biserica este întemeiată pe iubirea aproapelui, pe idei de dreptate, de onestitate, nu pe mentalități de forță brutală, de silnicie“...

Declarațiile d-lui ministru Pop sunt clare și liniștitoare. În cuprinsul lor D-sa amintește o serie de principii și probleme de cea mai mare actualitate.

Subliniază importanța reînființării Ministerului Cultelor cu misiunea de-a accentua însemnătatea Bisericii în viața Statului Român;

afirmă cu tărie rolul științei religioase în creația și promovarea culturii europene și în special rolul Bisericii în geneza și evoluția culturii române;

arată necesitatea ca educația să se facă pe temeiul învățaturii religioase;

anunță că epurația — chestie grea și spinoasă — o va face cu toată atenția;

osândește revolverul ca armă de propagandă a concepțiilor extremiste;

mărturisește că principiile culturii religioase stau la temelia palatului culturii române și „ele reprezintă singura legitime a existenței noastre naționale“.

În consecință, „România fiind un Stat național, cu un accentuat curent religios, nu poate să neglijeze Biserica“.

Ne pare bine că a biruit înțelepciunea și că problemele Bisericii sunt înțelese și sunt puse așa cum trebuie.

Nu este alt asezământ național, care să iubească omul și care să se fi identificat în așa măsură cu aspirațiile neamului; care să fi luptat așa de mult pentru a lumina, povățui și mângăia poporul; care să sufere așa de mult loviturile vrăjmașilor neamului, în curgerea veacurilor vitrege și până astăzi, ca Biserica.

Ar fi cea mai mare ingrătitudine, cea mai neagră recunoștință și cea mai vădită nedreptate, ca să se închidă ochii și să se nege binecuvântările pe care Biserica le-a revărsat întotdeauna peste oropsitul nostru popor. Toti dusmanii neamului au lovit-o, „fără milă“; au persecutat-o și au nedreptățit-o, fără încetare. Ardealul de Nord ne este martorul cel mai aproniat.

Nu ne plângem pentru aceste suferințe... Dimpotrivă, mulțumim bunului Dumnezeu că ne-a aflat vrednici să luptăm, să pățim și să purtăm curuna de spini...

Ne-ar dura însă grozav de rău, dacă luptele, idealurile și pățimirile Bisericii ar ajunge la un moment dat neînțelese sau, și mai grav, declarație de către stat „chestii particulare“. Aceasta ar fi o nouă suferință, care ar aduce culturii numai pierdere și statului niciun câștig.

Declarațiile liniștitoare și încurajatoare ale d-lui ministru Gh. Pop constituie cel mai demn răspuns dat acelei nenorocite propuneri, — ieșită din cercurile misterioase ale S. S. R. — de a rupe legăturile istorice și organice dintre Biserică și Stat.

De aceea, le apreciem din toată inima și le aplaudăm, ca și funcționarii Ministerului, cu toată însuflețirea.

PARABOLE

Cât mai multă ardoare

Unui călător, la un anumit loc, îi ieși în cale un om de prin partea locului și-i zise:

„Nu te sfătuiesc să mergi în spre râu. E noapte întunecoasă și podul e rupt pe la mijloc. Ți s'ar putea întâmpla să cazi în apă“.

Nici vorbă că primejdia există; călătorul însă a fost prevenit într'un ton așa de nepăsător, încât nu dădu ascultare, ci trecu mai departe. Spre norocul lui, întâlni în curând, pe-un alt binevoitor care deasemenea încercă să-l abată din calea ce ducea la moarte.

„Nu încerca să treci. Puntea e ruptă și apa adâncă. Ți'n joc viața“.

„Bine, bine. Mulțumesc. Mi s'a mai spus acest lucru. Și mi s'a spus cu un ton din care am ghicit că nu-i chiar așa de mare primejdia“.

„Să nu crezi lucrul acesta. E mare de tot. Mi s'a întâmplat chiar mie. Abia am scăpat de-acolo cu viață“.

„Totuși, mie nu mi-i teamă. Nu mă înfric cu una cu două. Mă duc“.

„Ba să nu te duci omule, căci mergi la peire sigură. Cum să te fac să înțelegi, să te opresc!? Uite, te rog!“ Și-și împreună binevoitorul mâinile ca de rugăciune. „Adecă nu. Mai bine te opresc cu puterea. N'ai să mergi!“.

Și, de data aceasta îi închise calea cu propriul său corp. Ba mai mult, îl cuprinse peste mijloc cu brațele și-l ținu zdravăn pe loc.

„Acum da, înțeleg“, zise călătorul îndrăzneț. „Acum cred că spui adevărul, că există primejdie, că-mi voiești binele. Mă'ntorc“.

Sunt pericole în fața cărora nu suntem destul de convingători. Vorbim de ele ca de vremea rea sau ca de muștele sau țânțarii de care te mai poți apăra. Cu indiferență. Cu nepăsarea care naște necredința în sufletul celui prevenit, de nu i-o mai scoate din suflet nici cea mai isteasă limbă.

Nu prevenim cu toată serioșitatea. Nu înnegrim destul păcatul. Nu-l hulim, nu-l ponegrim cu toate cuvintele. Nu ne uităm destul de încrunțat și de urât la el.

Și pe de altă parte, de multe ori, adevărului îi stăm în soare. Îl facem umbră. Nu grăim despre el cu tot respectul și cu toată ardoarea de care e vrednic.

Discutam odată cu cineva despre lucruri din Sf. Scriptură. Deși cunoșteam și unul și altul citatul în chestiune, respectivul, om simplu, la un moment dat își luă pălăria din cap, o puse subsuoară și-și scoase din dreptul inimei o Scriptură mică pe care o răsfoia cu atâta înfrigurare și cu mâini așa de tremurânde, încât, iată nu-l pot uita și-l aduc în legătură cu ceea ce scrisese aci.

Cu adevărul, cu ce-i bun, cu ce-i creștinesc, trebuie să facem cam cum a făcut patriarhul Iacob cu îngerul dela râul Iabocului. Să-l ținem vârtos, să nu-l lăsăm până nu ne lasă semn din el.

Tot așa apoi, pe cel ce vrem să-l ajutăm, sufletul pe care vrem să-l mântuim prin știința și rugăciunea noastră, trebuie să-l luăm în brațe, să-l ținem tare și cu stăruință.

„Dacă veți pieri, nu va fi fiindcă nu am avut inimă caldă pentru voi, fiindcă nu m'am rugat, n'am suferit, sau n'am plâns pentru voi“, zicea oarecine către cei pe care voia să-i facă mai buni.

Încă o nepotrivire sub soare.

Lacomul e ca și delta unui fluviu. Odată cu apa aduce și nămol pe care-l depune zi de zi la gura de revărsare, încât dacă nu sunt atenți îngrijitorii, se'n-

fundă de nu mai pot trece corăbiile. Lucrarea aceasta de înfundare se face așa de încet, încât aproape nu se obsearvă.

Intocmai așa face lacomul după averi. Pe măsură ce agonisește, în aceeași măsură își înfundă căile de umbitare ale sufletului, care sunt adevărate căi ale vieții.

Toată existența se dăruiește, afară de lacom. Acesta nu dă niciodată, ci totdeauna primește sau ar vrea să primească. E o mare piatră de sminteală. Ca o piatră care intră în angrenajul unei mașinării. O deranjează, o roade, opune rezistență.

„Și iarăși am văzut o nepotrivire sub soare..... om care... nu se mai satură de bogăție“ (Ecl. 4, 8).

Lacomul nu face ce fac celelalte creaturi. Floarea dă miros, albină miere și dreptul dă dreptate. Lacomul, avarul, e ceva groaznic de tot. Nu vrea să dea nimic. Nu merge în rând, în pas cu ceilalți. Nu-i în armonie nici cu sferile cerești. E împotriva lui Dumnezeu, cel dintâi și cel mai mare dătător.

Lacomul, turburătorul veacurilor și a stărilor sociale, n'a fost înfruntat și moralizat de nimeni așa de cu folos ca de creștinism.

„Vai de cel singur...“

Domnul Hristos, nu din întâmplare și-a trimis în lume tot doi câte doi pe cei șaptezeci de ucenici ai lui.

Lucra potrivit Scripturii: „Mai fericiți sunt doi laolaltă de cât unul... Căci dacă unul cade, îl scoală tovarășul lui“ (Ecl. 4, 9) și potrivit firii sociabile a omului.

„Vai de cel singur“ zice Ecclesiastul. Nu-i cine să sară pentru el, nu-i cine să-i încălzească trupul și sufletul. Până și lucrul celui singur poate fi de calitate inferioară celui făcut în doi; nu atât fiindcă la doi e mai multă forță cât fiindcă unde sunt doi sau mai mulți, e discernământ mai mult, critică, observare, încurajare și mângâiere.

Singularizarea e sărăcire, slăbire; comuniunea, obștirea e bogăție, putere.

Fagul singur e sucit în toate părțile de vânt și de multe ori frânt; în tovarășie cu ceilalți însă, în pădure, își râde de vânturi și uragane. Jarul singur îl stinge cenușa; cu alții lângă el, nici că-i pasă.

De aceea era Domnul Hristos așa de îngrijat de turmă: să nu fie bătut păstorul, ca să nu se risipească oile.

Nici vorbă, elementul social, deasemenea e opera creștinismului.

Pământul pregătire pentru cer.

Foarte adesea și foarte multe întâmplări te fac să crezi că nu ceea ce se întâmplă pe plan material e esențialul în lumea aceasta. Că nu viața pământească e deplinătatea, ci o alta care trebuie să-i urmeze acesteia. „Acum vedem ca prin oglindă, în ghicitoră; atunci însă față către față...“ (I Cor. 13, 12).

Avem prea multe desamăgiri, prea multe nereușite și disonanțe, ca să nu existe până cândva și undeva o potrivire și-o armonizare reușită.

Dealtfel s'ar și putea asemăna trăirea pe pământ cu fabricarea și acordarea harfelor. Dacă ai merge într'un atelier sau fabrică de harfe sau pian, poate că te-ai aștepta ca acolo să auzi acordurile și melodile cele mai frumoase. Și totuși, mi se pare că acolo ai auzi mai de grabă hârăit de fereastră, sunet de ciocane și de coarde pișcate. Ai putea să fii ispitit să întreb surprins: „Cum? Nu se fac aici pian, harfe?“ Și ți s'ar putea răspunde: „Ba da, pian se fac; însă nu muzică. Muzica se face în altă parte“.

In altă parte...

Nu poate să fie tot așa și cu viața noastră pământească? Un mare atelier în care se fabrică, se pune la punct, se acordează „pământeasca noastră locuință“, acest „cort stricăcios“ (II Cor. 5, 1), trupul, urmând ca abia în altă parte să se execute acea armonie curățită de orice omenesc și pământesc.

Aici pe pământ, numai încordări și discordări de strune. Incercări de tonuri și cel mult, din când în când, câte-un acord de verificare, câte-un crâmpel de melodie în vederea marelui ansamblu, a marelui concert, care acolo în cer, poate că e acompaniat până și de îngeri.

Aci jos, herestruire de atelier. Colo sus poate, marea simfonizare.

Aci pe pământ ești încercat, ești zdrângănit, ești ciupit ca o coardă până ce dai tonul care știe Dumnezeu că e bun; tonul care trebuie să se pună în acord complect cu ceea ce-i iarăși perfect în semenul tău și în marele tot al creației dumnezeiești.

Că ce altceva să fie o boală grea ori o nețzândă în lucrul tău, sau chiar clipele de bucurie și de reușită pe care le ai din când în când, decât sunete mai ridicate sau mai joase, îngăduite de către Dumnezeu să fie încercate în ființa și existența ta pământească, în vederea eternului și perfectului cor din cer cu heruvimii și serafimii. „Căci cetățenia noastră este în ceruri“ (Filip. 3, 20).

Atunci ești acordat bine, când azi te miri și te întreb mai puțin de cât ieri de ceea ce ți s'a întâmplat, când mâine te vei plânge mai puțin decât azi.

Dumnezeu cu a lui sfinte și binecuvântate degete: încercările, pune ordine, cumpănire, armonie, în această fragilă dar minunată harfă: omul — („Chiar și cu sculele neînsuflețite de cântare, fie flaut, fie harfă, dacă între puncte nu pui deosebire, cum se va cunoaște ce-ai zis din flaut, ori ce-ai cântat din harfă?“ (I Cor. 14, 7). — în scop de-a-l face vrednic marelui săli de concert: cerul.

„Căci nu avem aici cetate stătătoare ci o căutam pe ceea ce va să fie“ (Evr. 13, 14).

Păstorul de suflete cu zel apostolesc

(după Dr. Cramer V. trad. de Szanyi F.)

Invățătura penitenților.

Intrucât printre penitenți se mai află, ici colo și de aceia, cari nu sunt instruiți îndeajuns despre recerințele unei mărturisiri bune și despre cele ce, în general, trebuiesc știute în vederea mântuirii, parte pentru că în școală nu și-au însușit învățăturile necesare, parte pentru că n'au ascultat nici predici nici învățături creștinești și n'au cetit nici cărți religioase, duhovnicul cu zel apostolesc își face datoria și în privința aceasta.

Ținând seamă de împrejurări și întrucât ar fi neapărat de lipsă să se termine spovedania, îl instruește pe penitent, pe scurt, dându-i cunoștințele cele mai necesare. Il face, însă, să promită că, îndată ce va putea, va veni din nou, ca să primească învățături mai temeinice despre adevărurile credinței creștine. Pe aceștia îi admoniază, întotdeauna să se folosească, în mod obligatoriu, de orice mijloc prin care și-ar putea risipi întunecul neștiinței în chestiunile de credință. Unde-i necesar, desvoltă pe scurt condițiile unei spovedanii valide, cu atât mai vârtos cu cât, în privința aceasta, durere, domnește mare neștiință.

Invățătura și-o extinde și asupra păcatului însuși, așa după cum pretind împrejurările, arătând uriciunea și primejdia lui, precum și aceea cum se poate elibera omul de el. Arată păcatul gândurilor și a pozelor necurate, a vorbelor, a privirilor, răutatea și urmările triste ale păcatelor secrete, etc. În chip deosebit, se ridică împotriva vorbelor urâte, a îmbălbăciunilor. În învățătura sa pomenește de dreptatea creștină, de iubire, blândețe și răbdare, împotriva cărora oamenii greșesc atât de mult. Li face atenți și asupra obligațiilor ce le au, în urma păcatelor mărturisite. Față de Dumnezeu au datoria de a-I mulțumi pentru îndurare și iertare și de a-și împlini, cu mai multă râvnă, îndatoririle față de El. Față de sine însuși, penitentul are datoria de a restabili starea harică, ajunsă în deficit, în urma păcatelor săvârșite, de a stărpi pornirile rele cari s'au fortificat în el și de a scutura povara de până aci a păcatului. Față de deaproapele, are obligațiune de a-l despăgubi complet în ceea ce privește averea și onoarea, de a-l despăgubi și în privința vătămarilor sufletești, pricinuite prin vorbe rele, amăgiri și exemplu rău.

O parte însemnată a învățaturii sale o formează metodele și mijloacele cu ajutorul cărora se poate înainta pe câmpul vieții creștine, cum sunt de pildă: rugăciunea cu râvnă, îndeosebi dimineața și seara, ținerea Duminecilor și a sărbătorilor, ascultarea conștiințioasă a predicilor și a serviciilor divine, spove-

direa și cuminecarea deasă, îndeosebi a acelor cari până aci au trăit în robia păcatelor grele, progresul crescând al abnegației la acei cari au fost încolțiți de înclinarea spre păcatul necurăției, faptele îndurării creștinești, milostenia, râvna pentru rugăciunea mijlocitoare, examinarea parțială a conștiinței. Toate aceste învățături se vor face, ținându-se seamă de împrejurări și de starea penitenților.

Câteva observări în legătură cu cuminecarea deasă.

Precum o mâncare bună și hrănitoare îi face bine numai trupului sănătos și deprins cu lucrul, tot astfel și cuminecarea deasă îi folosește numai celui creștin, care strălucește prin iubire și se silește să ajungă la perfecțiune; care, prin deprinderile sale evlavioase, nu se are în vedere pe sine, ci jertfește tot ce are, chiar și viața, pentru preamărirea lui Dumnezeu și mântuirea sufletelui său. Duhovnicul înțelept și luminat le permite unora ca aceștia cuminecarea deasă, mai cu seamă, dacă observă că, în felul acesta, fac progrese mai mari, în cele mai bune. Duhovnicul numai atunci poate să spună o părere sigură, în privința aceasta, dacă examinează, zilnic, viața unor astfel de indivizi și dacă se informează despre ei. În timpul spovedaniei, ușor, te poți înșela, în privința aceasta. Afară de asta, permisiunea pentru cuminecarea deasă nu se poate da, pentru totdeauna, ci numai pentru un anumit timp. După expirarea acestui timp, trebuie cerută din nou.

Înainte de a da cuiva o astfel de permisiune, trebuie se examineze referințele casnice și familiare ale respectivului, ca să vadă dacă sunt corespunzătoare și, că îi dau timp suficient pentru pregătire și pentru mulțumită, precum și aceea că, oare, pentru ceilalți familiari, cuminecarea deasă nu-i incomodă. Nu trece cu vederea mici viitoarele împrejurări de viață ale respectivului, întrucât acestea ar putea să fie prevăzute. Cumpănește deci că, avându-se în vedere aceste împrejurări, cuminecarea deasă ar fi, oare, de folos și îngăduită? Are în vedere și aceea că, oare, respectivul credincios, prin cuminecarea deasă, n'ajunge într-o situație privilegiată, nu e periclitată umilința lui, nu va fi stăpânit de trufie? Se prea poate ca, în astfel de cazuri, să dretragă dela el permisiunea aceasta. Poate obveni cazul când, duhovnicul, având în vedere mântuirea sufletească a altora, să fie mai rezervat, în ceea ce privește eliberarea permisiunii pentru comincarea deasă, ca să nu-i deie cuiva anză la invidie, sau la altceva, asemănător, sau pentru ca să nu pună în joc influența sa pastorală, în fața unei părți mare ce credincioși din parohia sa. Îndeosebi copiilor și femeilor tinere nu le dă, cu una cu două, permisiunea pentru cuminecarea deasă, până ce nu se convinge, pe deplin, despre năzuința lor spre desăvârșire.

Despre ce să predicăm?

În *Dumineca 31-a d. Rusali* (3 Decemvrie 1944) vom vorbi despre LITURGHIA CREDINCIOȘILOR VIII: PREGĂTIRI PENTRU SF. ÎMPĂRTĂȘIRE.

Prin prefacerea pâinii și a vinului în Trupul și Sângele Domnului nostru Iisus Hristos, *obiectul* principal al sf. noastre Liturghii a fost atins, iar jertfa cea fără de sânge, rânduită de El, s'a plinit în adevăr. Pe sf. Masă zace de aci înainte același Miel al lui Dumnezeu care s'a jertfit odată în chip sângeros pentru noi, iar acum, după însăș dorința Lui, s'a jertfit și se jertfește mereu în chip nesângeros pe sf. noastre altare, pentru ca de pe urma acestei tainice jertfiri, să ne dea tuturor posibilitatea de a ne împărtăși din bogăția darurilor câștigate prin moartea Lui.

Ca să-și împrăzieze cineva toate aceste daruri, în întregimea lor, ca să devină cu alte cuvinte părtaș al mântuitoarei răscumpărări plinite pe crucea Golgotei, el trebuie însă să și guste din darurile ce s'au adus și s'au sfințit prin lucrarea măreață a sf. noastre Liturghii. „*De nu veți mânca Trupul Fiului Omului și nu veți bea Sângele Lui, nu veți avea viață în voi*” spunea Mântuitorul ascultătorilor Săi, încă înainte de rânduirea chipului slujirii celei noi. Și tot din acest dumnezeesc prilej a adăugat: „*Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu, are viață veșnică și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi, că Trupul Meu este adevărată mâncare și Sângele Meu este adevărată băutură*” (In. 6, 53-55). Cu alte cuvinte, pentru ca să se plinească în om roadele bogate ale jertfei de pe crucea Golgotei, pentru ca să se facă părtaș de toate darurile dobândite prin mijlocirea acesteia, este de neapărată trebuință ca el să se împărtășiască în adevăr cu Trupul și Sângele celui Răstignit și prin această împărtășire să se înfăptuiască în el nu numai unirea cu Răscumpărătorul său, ci însăș sfințirea lui.

Prin prefacerea pâinii și a vinului în Trup și Sânge dumnezeiesc, *jertfa* cea fără de sânge s'a plinit; prin împărtășirea cu sfințenia lor, *taina* cea mare a sfințirii omului se lucrează în adevăr. Dar prin această tainică lucrare din urmă și dumnezeiasca slujbă și-a atins scopul ai: „*Obiectul sfintei Liturghii este, de sigur, prefacerea darurilor în dumnezeiescul Trup și Sânge; scopul însă, este sfințirea credincioșilor, care printr'însele dobândesc iertarea păcatelor lor, moștenirea împărăției cerurilor și altele asemenea*”... după cum se exprimă în repetate rânduri Nicolae Cabasila în tâlcuirea lui¹⁾.

Pentru atingerea acestui scop, îndată după terminarea rugăciunilor de mijlocire pentru cei vii și pentru cei morți, preotul caută să ne și pregătiască în chip cât mai destoinic, atât prin îndemnurile ce ni le face, cât și prin rugăciunile ce le rostește de

aci înainte, fie în taină, fie împreună cu cei ce sunt de față la dumnezeiasca slujbă. Seria acestor pregătiri pentru sf. Împărtășire el o deschide prin invocarea: „*Și să fie milele marelui Dumnezeu și Mântuitorului nostru Iisus Hristos cu voi cu toți*”, la care credincioșii și cântăreții răspund: „*Și cu Duhul Tău*”, adică îi doresc slujitorului aceiaș revărsare de milă pe care el însuș le-a împărtășit-o prin binecuvântarea lui.

După aceasta, trăgând perdeaua peste ușile împărătești, slujitorul începe să rostiască o ectenie, în decursul căreia suntem îndemnați să ne rugăm: „*Pentru cinstitele daruri ce s'au adus și s'au sfințit...*” „*Ca iubitorul de oameni Dumnezeu nostru, Cel ce le-a primit pre dânsule în sfântul, cel mai presus de ceruri și duhovnicescul Său altar..., să ne trimită nouă dumnezeiasca Sa milă și harul Sfântului Duh*” și „*Pentru ca să ne mântuim noi de tot necazul, mânia, primejdia și nevoia*”. La fiecare din aceste îndemnuri cântăreții și poporul răspund: „*Doamne miluește-ne*”, iar după ultimul îndemn preotul se roagă în taină ca Domnul Dumnezeu să ne învrednicească să ne împărtășim cu cereștile și înfricoșatele taine „*ale acestei Cine sfinte și duhovnicești, cu cuget curat, spre lăsarea păcatelor, spre iertarea greșalelor, spre împărtășirea cu Sfântul Duh, spre moștenirea împărăției cerurilor*”, spre îndrăznirea cea către El, „*nu spre judecată sau spre osândă*”.

Acestei tainice rugăciuni de pregătire în vederea împărtășirii, îi urmează apoi o ectenie de cereri întocmai cu ectenia ce s'a făcut și după intrarea cu sf. Daruri. La sfârșitul ei, preotul adaugă îndemnul: „*Unirea credinții și împărtășirea Sfântului Duh cerând, pre noi înșine și unii pre alții și toată viața noastră, lui Hristos Dumnezeu să o dăm*”. Este unul din cele mai actuale îndemnuri pe care ni-l face slujitorul Altarului în decursul sf. noastre Liturghii. Parțea primă a lui ne cheamă să ne rugăm pentru înlăturarea celei mai dureroase răni, care frământă de atâtea veacuri Biserica lui Hristos. În loc de a fi toți „*un trup și un Duh*”, cum zice sf. Apostol Pavel, în loc de a avea toți „*o credință*” și „*un botez*” (Efes. 4, 4-5), ne găsim împărțiți în atâtea și atâtea mădulare, cari se ceartă și se pismuiesc unul pe celalalt. Pentru înlăturarea acestei dureroase stări, pentru unirea credinței și pentru a deveni toți „*o turmă și un păstor*” ne cheamă să ne rugăm în acest moment slujitorul sf. Liturghii. Ca o continuare și ca o concluzie a acestei chemări, ca și a întregii ectenii de cereri, el adaugă apoi de încheiere: „*Și ne învrednicește pre noi, Stăpâne, cu îndrăznire, fără de osândă, că cutezăm a Te chema pe Tine, Dumnezeu cel ceresc, Tată, și a zice*”. La aceste cuvinte unul din cântăreții rostește cu glas răspicat rugăciunea „*Tatăl nostru...*”, iar ceilalți credincioși îl însoțesc în chip tainic în gândul lor.

¹⁾ Cit. după acelaș op. cit. p. 63.

Cuvintele preotului, cari premerg rugăciunii domnești, ca și rostirea rugăciunii însaș au tâlc deosebit în cuprinsul sf. noastre Liturghii. Sf. Evangelist Ioan, vorbind despre întruparea Cuvântului dumnezeiesc, spune, între altele, că toți „câți l'au primit” și „cred în numele Lui, le-a dat putere ca să se facă fii ai lui Dumnezeu” (In. 1, 12). Prin credința noastră în El, devenind și noi fii adevărați ai Părintelui ceresc, avem așadar îndrăzneala a-l și numi Tată al nostru. Ca nu cumva însă agrăirea aceasta să ne fie spre osândă, din cauza păcatelor noastre, din acest motiv și preotul se roagă mai întâi ca Dumnezeu însuși să ne învrednicească a-l numi în acest chip, cu încredere și pe deplin îndreptățiți, ca niște fii ai Săi preaiubiți. Având apoi a ne împărtăși cu Trupul și Sângele Mântuitorului, noi ne adresăm lui Dumnezeu, cu însăși cuvintele rugăciunii pe cari Fiul Său ne-a învățat a le rosti oridecâteori ne apropiem de dumnezeirea Lui. Cu aceasta noi arătăm totodată că numai cei ce sunt cu adevărat fii ai Lui, pot îndrăzni să se apropie cu vrednicie de sf. Trup și Sânge, ce se află pregătit în acest scop pe sf. Altar.

Ca să facă cât mai vrednică această apropiere, preotul coboară asupra tuturor pacea de sus și îi îndeamnă ca în semn de umilință să-și plece Domnului cugetele lor. În acest timp el se roagă iarăș în taină ca Dumnezeu să caute din cer spre cei ce și-au plecat Lui capetele lor și pe cele puse înainte tuturor să le întocmiască spre bine și după osebita trebuință a fiecăruia. Aceste toate preotul le cere dela Părintele ceresc îndeosebi pentru îndurările și iubirea de oameni a Fiului Său și de aceea el încheie întreaga rugăciune cu ecfonisul: „Cu darul și cu îndurările și cu iubirea de oameni ale unuia născut Fiului Tău, cu carele împreună bine ești cuvântat, cu preasfântul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, acum ș pururea și în vecii vecilor”. În timp ce cântăreții răspund la aceasta cu un „Amin” prelungit, preotul rostește în taină încă o rugăciune de pregătire în vederea împărtășirii, zicând: „la aminte, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, din sfânt lăcașul Tău și de pe tronul măririi împărăției Tale, și vino ca să ne sfințești pre noi. Cel ce sezi sus împreună cu Tatăl și aici împreună cu noi nevăzut ești de față. Și ne învrednicește, prin mâna Ta cea puternică, a ni se da nouă preacuratul Tău Trup și prea cinstitul Tău Sânge și prin noi la tot poporul Tău”.

Cu această tainică rugăciune, ca și cu toate celelalte ce i-au premers, el caută să se facă pe sine cât mai vrednic de dumnezeiască împărtășire cu Trupul și Sângele celui ce s'a jertfit pentru noi. Pregătirea aceasta însă trebuie să o facă și credinciosul ce vrea să se apropie de Taina înfricoșată a sfintei Cuminecături. Sf. Apostol Pavel, vorbind despre o astfel de pregătire, scrie între altele: „Să se

cerceteze omul pe sine, și așa să mânânce din pâine și să bea din păhar. Căci cel ce mânâncă și bea cu nevrednicie, își mânâncă și își bea osândă, nesocotind Trupul Domnului” (I Cor. 11, 28—29). Dat fiind acest adevăr, fiecare dintre cei ce vor să se împărtășiască cu dumnezeiescul Trup și Sânge și prin aceasta să se facă părtaș de bogăția darurilor dobândite prin jertfa de pe cruce a Mântuitorului Hristos, este dator ca, în aceste momente din cuprinsul sf. noastre Liturghii, să caute a se pregăti întocmai ca și preotul prin rugăciuni și prin urmarea îndemnurilor pe cari acesta i le face înainte de plinirea măreței Taine a unirii omului cu Dumnezeu său. Operând în mod sincer această pregătire, el face ca împărtășirea cu Trupul și Sângele Domnului să-i fie în adevăr „nu spre judecată sau spre osândă, ci spre tămăduirea sufletului și a trupului”. T.

Informațiuni

■ M. S. REGINA MAMA ELENA a lansat un apel, prin care roagă întreaga populație a țării să ajute populația din Ardeal și Moldova, din toată inima și cu tot dragul.

■ P. S. S. EPISCOPUL NICOLAE al Clujului, din prilejul desrobirii Ardealului de Nord, a trimis clerului și poporului dreptcredincios o părintească scrisoare pastorală, în care vestește bucuria eliberării și mângăere tuturor celor ce au stat patru ani „în laturea și'n umbra morții”. Sunt înduioșătoare îndeosebi cuvintele de rămas bun adresate fiilor duhovnicești din eparhiile văduvite, păstorite în anii robiei de către P. Sfinția Sa, precum și cele adresate fiilor duhovnicești ai P. Sfinției Sale rămași dincoace de Feleac. Le cităm:

Acum, iubiții mei fii sufletești, întreg Ardealul e slobod. De sigur, urmele stăpânirii ungurești și ale pustiirii armatelor hitleriste le vom simți încă multă vreme. Dar pe urma biruinței pe care o vor câștiga Aliații, bunul Dumnezeu va aduce și mult așteptata pace și'n cetul cu'n cetul se vor lecu și rănile pricinuite de crâncenul războiu. De-ocamdată ne bucurăm că suntem liberi și ne putem îmbrățișa din nou cu frații noștri de care am fost despărțiți patru ani printr'o graniță nedreaptă. Ne bucurăm, pentru că nu avem un bun mai scump decât libertatea și nu este ceva mai frumos și mai încuviințat decât ca frații să locuiască împreună.

De-acum, iubiți credincioși din Regiunea secuzată, nimeni nu vă va mai sili cu încrâncenare să vă părăsiți graiul părintesc și legea strămoșească, ci veți fi slobodi iarăși să viețuiți românește, sub înțeleapta și iubitoarea oblăduire a Înalt Prea Sfințitului nostru Mitropolit Nicolae.

Și voi, dragi Bihoreni, povățuiți în anii din urmă de devotatul vostru Consiliu vicarial, vă veți întoarce

iarăși sub păstoria plină de părintească grijă a Prea Sfințitului vostru Episcop Nicolae.

Iar voi, iubii credincioși din Țara vovodală a Maramureșului, cărora Ungurii nu v'au îngăduit în patru ani de zile măcar mângăierile unei singure slujbe preoțești după rânduiala legii noastre dreptmăritoare, vă veți putea ospăta de aci 'nainte la masa încărcată de duhowniceștile bunătăți ale Maicii noastre Biserici ortodoxe. Prea Sfinția Sa Episcopul Vasile vă va povățui cu dragoste spre toate cele bune și folositoare în această vlată și în cea care va să vină.

Cât despre voi, iubii mei fi sufletești de dincolo de Feleac, cari în cei patru ani de despărțire ați fost îndrumați cu 'nțelepciune de Consiliul nostru vicarial din Alba-Iulia, și voi, dragi părtași în puținele bucurii și multele necazuri din ultimii patru ani, bucuria de a vă ști din nou în cuprinsul aceleiași Eparhii, dar fără cuțitul înfipt în inima ei, să vă lege și mai strâns de sfânta noastră Biserică dreptmăritoare...

Incolo, iubii mei fi sufletești, purtați sarcinile unii altora, ca să vă dovedii frați buni și înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor. Ascultați de legiuirile voștri înainte stătători, păstrați buna rânduială în toate împrejurările și ferii-vă de oamenii de gâlceavă neînțeleaptă, cari caută să tulbure apele frățestii noastre vieți naționale.

Făcând unele ca acestea, Dumnezeuul păcii și al milostivirii nu vă va părăsi niciodată...

■ DL ȘTEFAN VOITEC, ministrul Culturii Naționale, a luat în studiu problema așezării definitive a Universității din Cernăuți, cuprinzând Facultățile de Teologie, Medicină, Litere și Filosofie, Științe și Politehnica.

În urma propunerilor examinate se pare că învățământul universitar dela Cernăuți se va stabili definitiv la Timișoara. În acest scop, la Timișoara s'a început o vie activitate, cu un rezultat imediat. Dl Dr Pompiliu Cioban și-a dăruit viitoarei universități timișorene palatul său, în amintirea unicului său fiu căzut pe câmpul de luptă.

■ FACULTĂȚI NOI. Ministerul Culturii Naționale a hotărât să înființeze două noi facultăți de medicină. Una va funcționa la Sibiu, urmând ca cea dela Cluj să fie dotată din nou. Cea de a doua încă nu s'a decis unde va funcționa.

Motivul care a inspirat hotărîrea luată este de ordin sanitar. Țara noastră stă în fruntea țărilor europene și cu natalitatea și cu mortalitatea infantilă. Statisticile arată că din 539.000 copii născuți într'un an, 95.000 mor înainte de un an. 62 se nasc fără de asistența moașelor și abia 7 asistați de medici. Anual se bolnăvesc de paludism (friguri) 230.000 de țărani. De tuberculoză mor anual peste 30.000 și peste 1700 femei din cauza infecțiilor dela nașterea copiilor. La sate în deosebi se constată o mare lipsă

de medici. De pildă, în Teleorman este un medic la 11.939 locuitori și în Vlașca un medic la 12.101 locuitori.

Așa stând lucrurile, înființarea celor două facultăți de medicină este imperios necesară.

■ DL SEVER BOCU, venerabilul luptător național-bănățean, a împlinit vârsta de 70 ani. Înainte cu câțiva ani, Dsa a declarat că România Mare a făcut-o Dumnezeu. Acum susține că tot Dumnezeu va salva-o.

Este o credință scumpă nouă tuturor, pe care D-sa a slujit-o cu un devotament pilduitor.

■ NUMIRI. P. C. Dr *Spiru Apostol*, consilier referent la Episcopia Hușilor, a fost numit director general la Culte și Arte.

Dl *Gh. Cosman* a fost numit secretar general al Ministerului Cultelor și Artelor și dl *N. Homoriceanu* șef de cabinet al d-lui Dr *Gh. Pop*, ministrul Cultelor și Artelor.

■ DELEGAȚIA grupului preoților democrați, în frunte cu preotul Burducea, președintele grupului, preoții profesori universitari Popescu-Moșoaia și Gala Galaction, protoereul Georgescu-Silvestru și alții, s'au prezentat d-lui ministru al Cultelor *Gh. Pop*, cerându-i să mențină mai departe ca secretar general al Cultelor pe d. profesor universitar Popescu-Prahova, președintele onorific al grupului. D. ministru a promis delegației că va căuta, pe cât posibil, să dea satisfacție cererii delegației. (C.)

■ „SPIRITUALIZAREA GRANITELOR“. Reproducem, în întregime, articolul cu acest titlu, publicat de curând, de către d. prof. univ. *Victor Păpilian*, în ziarul „Libertatea Ardealului“:

Ideia nu ne aparține, ea e a marelui Nicolae Titulescu. al cărui duh grăiește astăzi lămurit împotriva învățătorilor folositori de minciuni și imbolduri, luate din cărți străine firii neamului nostru.

Spiritualizarea granițelor este primul pas către acel ideal râvnit de orice om cu cuget cinstit, a cărei minte vrea să fie isvor de bucurie și nu isvor de silnicie. Ea ne duce gândul către Statele Unite ale Europei, concepute după imaginea Statelor Unite ale Americii, produsul firsc al splendeidei democrației de peste ocean.

Spiritualizarea granițelor luminează cărările întortocheate dintre state și îndreaptă pe cele strâmbe, fără ambiții, fără războaie, fără intrigi diplomatice.

Spiritualizarea granițelor înalță preocupările oamenilor dela pământ la cer, și face să se schimbe noțiunea prea telurică de popor cu cea sufletească de neam. Ea dă alt sens noțiunii de hotar, făcând din cele mai îndepărtate suflete ale fraților răsleții, punctele de delimitare ale unei geografii spirituale.

Spiritualizarea granițelor face din tine, insul izolat,

fiu credincios al neamului tău și totdeauna te înalță la demnitatea de cetățean al Europei.

Pentru noi, Români, ideea este așteptată ca binecuvântare, și nu numai de cei din partidul social-democrat, dar de întreaga obște. Spiritualizarea granițelor este pentru noi, cântarul bun, fiindcă prea am fost judecați din trecut numai cu cântar nedrept.

Imprejurările istorice și geografice ne-au bântuit din toate timpurile cu amar și silnicie. Ele au pus în sufletul nostru o sfială — cum s'ar spune în limbajul modern — un complex de inferioritate colectiv. Există un dor, o suferință transmisă din tată în fiu. De ea nu ne a scăpat nici vitejia domnilor, nici răzvrătirea sufletelor. Acest complex de inferioritate a fost depășit în două feluri:

a) unul artificial, printr'o plecaciune umilă a clasei de sus (adaptare după concepția psihologică) la toate influențele străine, slavonism, grecism, franțuzism, fanariotism și alte multe isme. b) printr'o largă comunicare de taină a poporului cu pământul, cu lumea întreagă și cu Dumnezeu. Miorița și Mesterul Manole, b sericutele de lemn, toate motivele de artă populară sunt depășiri ale acestui dor, ale acestui complex de inferioritate.

Intr'o Europă cu granițele spiritualizate, n'avem nevoie să maimușărim pe alții și nici să ne depășim sufletul în taine și ascunzișuri.

Poporul român are ceva de spus lumii întregi.

Trăiește în el credința asta. Să ni se dea puțința. Vecinii noștri dela nord vest de o mie de ani ne împroașcă veninul lor. Noi le răspundem cu viața de cultură, de voie bună și de omenie, pe care timp de douăzeci de ani am revărsat o asupra Ardealului nostru.

Și primim cursa de întrecere. Am spus un cuvânt lor drag: cursa... Dar la cursele de cai, capetele cailor trebuiesc să fie aliniate. Altcum calului nărăvaș i se dă peste bot ca să intre în linie.

Noi avem de dovedit ceva Europei. Nu performanțe de turf, cu ovații pentru jockeyii cu picioare strâmbe și cu obraz de babă, dar o largă omenie, cu tot ce are omenia mai frumos și mai bun... și de care Europa de mâine are în primul rând lipsă...

■ EPISCOPUL Dr STAEDL, șeful bisericii evanghelic-lutherane din Sibiu, și-a prezentat Ministerului Cultelor demisia, prin dl Dr Hans Otto Roth. Demisia a fost primită.

Se menționează că Dl ministru al Cultelor și Artelor a semnat o decizie prin care sunt îndepărtați din serviciu, pe data de 1 Septembrie 1944, 23 preoți evanghelic-lutherani, cari și-au părăsit posturile, înrolându-se în formațiuni militare hitleriste din Germania.

Școala de Duminică

49. Program pentru Duminică 3 Decembrie 1944.

1. Rugăciune: Doamne și Stăpânul vieții mele... (Ceaslov pag. 20).

2. Cântare comună: Câți în Hristos v'ați botezat...

3—4. Cettrea Evangheliei (Luca 18, 35—43) și Apostolului zilei (I. Timoteiu 1, 15—17) cu tâlcuire.

5. Cântare comună: Mântuire a trimis Domnul. (70 Cânt. rel. pg. 58).

6. Cettre din V. T.: Greșala lui Saul. (Cartea I. Regi c. 13).

7. Povește morale: Nimicnicia lucrurilor omenești. (Eclesiastul c. 1).

8. Intercalări: (Poezii rel. etc.).

9. Cântare comună: Nașterea Ta, Hristoase... (70 Cânt. rel. pg. 56).

10. Rugăciune: Stăpâne, Doamne, Dumnezeul nostru... (Vezi „Biserica și Școala“ Nr. din 12 Nov.)

(A se vedea „Instrucțiunile“ din Nr. 1/1943). A.

Nr 4106 - 1944.

Comunicate

Sf. Sinod cu adresa Nr. 1396-1944, comunică, că On. Minister al Afacerilor Interne a aprobat să se tragă clopotele bisericilor în Duminică și Sărbători, dar numai dimineața, mai puțin Banatul și Ardealul recucerit.

Consiliul Eparhial.

Nr. 4162/1944.

Administrația foii religioase „Calea Mântuirii“ (str. Eminescu 18) face un călduros apel ca P. Cucernicii Preoți să adune abonamentele din parohie, beneficiind pentru acest serviciu de 10% din suma încasată.

Sumele se vor trimite pe adresa Administrației foii „Calea Mântuirii“, cu reținerea celor 10% rabat.

Arad, la 20 Noembrie 1944.

ANDREI
Episcop.

Ic. Stavr. Caius Turicu
consilier, referent eparhial.

Răspândiți

„Calendarul
Creștinului Ortodox“
pe anul 1945

Prețul 140 lei. — Diecezana Arad